

EL SAVAN

ABRIL
: 1915 :

FOSFO-FITO-KOLA-ALIÑO

✻ ✻ NOVISIMA MEDICACION FOSFORADA ✻ ✻

TÓNICO RECONSTITUYENTE

TÓNICO RECONSTITUYENTE

FÓSFORO ORGÁNICO DE LAS SEMILLAS DE LOS CEREALES

✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ Y NUEZ DE KOLA ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻

PODEROSO TÓNICO RECONSTITUYENTE, ANTINEURASTÉNICO, Y REGULADOR DE LAS FUNCIONES DEL CORAZÓN • DE GRANDES RESULTADOS EN LA ANEMIA, TUBERCULOSIS, ESCROFULISMO, INAPETENCIA Y EN LAS CONVALESCENCIAS

:: :: RECOMENDADO POR LA CLASE MÉDICA :: ::

FRASCO GRANDE, 5 PESETAS :: FRASCO PEQUEÑO, 2,75 PESETAS

*** *** *** *** *** *** ***

CURACIÓN RADICAL DEL DOLOR DE MUELAS

— con el **Odontálgico Analgésico Aliño** —

FRASCO, 2 PESETAS ■ DE VENTA ■ TUBITO, UN REAL

EN LAS PRINCIPALES FARMACIAS Y DROGUERÍAS DE ESPAÑA

:: AL POR MAYOR ::

Farmacia y Laboratorio Vda. del Dr. Aliño

Mercado, 52 :: :: :: :: :: VALENCIA

En les festes dels Milacres de Sent Vicent Ferrer-1915

ESTA valencianísima, ore-
já en los primers efluvís
de Nostra Señora la
Primavera, Mare fecon-
da de l'alegría y de la jovialitat
del cor. Festa patriótica, en la
que tots els anys es glorificat un
fill de Valencia, ¡el més valen-
ciá!, pues que no sols no s'aver-
goña de parlar sa llengua, sino
que la doná a conéixer allá per
les terres totes que xafá sa planta
beneída. Festa que té l'amor de
tot un poble, la simpatía de totes
les gents, la veneració de grans
y de gics: ¡Vullga Vicent Ferrer
qu'el nostre pobret esforços con-
tribuixca, ¡oh festa!, a que eter-
nament sigues perpetuá! ❧ ❧ ❧

Altar del carrer del Mar

Se representarà el milacre titulat

EL FRATRISIDA

ARGUMENT

Predicant en una ocasió San Vicent Ferrer en La Marca, en Italia, oïa 'l sermó un malvat hóme, que habent mort a son germà, el soterà secretament en sa casa. San Vicent, ple del seu esperit profètic y cel diví, predicava contra 'ls homicidis, y sinse nomenar a éste, digué clarament, amenasantlo, que pronte descubriria Deu tan gran pecat. Habent después este fratrísida comprat en la carniceria el cap d' una ternera, portantla en un cabàs a sa casa, destilaba sanc per la terra. El trová un ministre de la Justicia, y veent la sanc que xorra. li pregunta 'l motiu; ell respongué qu' era el cap de la ternera que habia comprat. «Vet-jamla» li digué 'l ministre Alsali la capa, y encontrá, no 'l cap del beserro, sino 'l del germà que habia mort. S'el emportá pres; donarenli torment, y confesa 'l seu pecat y la Justicia li doná el castic mereixcut.

Giquets que representen el Milacre

San Vicent, Batiste Bengut.—Meltxor, Josep Pérez.—D. Rufino, Sebastia Oñate.—Doña Sinforosa, Antoni Culla. Primer Ministre de Justicia, Alfonso Ferrandis.—Segón Ministre de Justicia, Josep Soldino.—Santiago, Francesc Martínez.—Serafino, Luis Núñez.—Patricio, Josep M. Climent.

PROGRAMA

Del dijous 8 al disapte 10.—Reparto de bescuits, cuadros, estampes, etsétera.

Disapte 10.—A les nou de la nit, ensaig del Milacre titulat *El fratrísida* y concert per una banda de Benimaclet.

Domenge 11.—A les nou y mitja del matí, festa principal en lo Pouet de San Vicent. Después procesó pera acompanyar al Sant, que recorrerà els carrers y plases siguients: Mar, Bretón de los Herreros, Congregació, Comedies, Nave, Bonaire y Mar, al altar. Per la vesprá y per la nit, representacions del Milacre *El fratrísida*. De nou onse, concert per dita banda.

Dilluns 12.—Per lo matí y per la vesprá, continuaran les representacions del Milacre. A les nou de la nit, serenata, y acabá ésta se baixará el Sant del altar pera conduirlo a casa del nou clavari.

Els señors que compónen la Junta de la Associació son els siguients: President, D. Pascual Lull Pérez; Vice, D. Enrique Navarro Córcoles; Secretari, D. Alfonso Rubio Fuster; Vice, D. Jogím Laporta; Tesorer, D. Pascual Lull Giménez; Consiliari, D. Enrique Roca Comes. Presbítero, Vocals: D. Josep Domingo Guillem, D. Josep Monleón Ribero, D. Carmelo Climent Ariño, D. Juan Giner, D. Josep Rodríguez y D. Josep Mollá.

Programa del Altar de Santa Mónica

Dijous 8 y divendres 9.—Reparto de bescuit, cuadros y demás als asociats.

Disapte 10.—Continúa dit reparto. A les dotze y al atardir, pasacalle per dita banda y uns donsainers. A les set de la vesprá, será portá la imatge del Sant a la parroquia. A les huit de la nit, ensaig general del Milacre, titulat *El Taberner*.

Domenge 11.—Al amanixer, diana. A les deu, en la parroquia, solemnitat religiosa. Acabá ésta será colocat el Sant en l' Altar y comensaran les representacions del milacre. Per la nit, concert.

Dilluns 12. De deu a una y de tres a set, representacions del milacre. De nou a onze de la nit, concert, y al acabar éste gran traca, será baixat el Sant del altar, y en procesó portat a casa del Clavari.

SASTRERIA LUIS MINGARRO, plasa de la Reina, 8, pral.

Altar de la plasa del Mercat

PROGRAMA

Dimecres 7.—Per lo matí, reparto als associats de bescuits, rams, cera, cuadros, etcétera.

Dijous 8, divendres 9 y disapte 10.—Solemne triduo, per la vesprá, en la iglesia dels Sants Joans. A les deu de la nit del día 10, albaes en obsequi dels clavaris y majorals, cantaes por els populars Evaristo y Giquet de Pedralva.

Dumenge 11.—A les cinc del matí, volteig de campanes.—A les deu y mitja, solemne funció relligiosa en dita parroquia, cual sermó se predicará en valenciá.—A les cinc y mitja de la vesprá, procesó pera portar al Sant al altar. recorrent la siguiuent volta: Plasa Comunió de San Joan, carrers de Botelles, Carda, Murillo, Encarnació, Pintor Domingo, Eixarchs, plasa Comunió de San Joan, Molí de Robella, Don Juan de Villarrasa, Peu de la Creu, Carabases, Liñán, Mercat, Ercilla, plasa Collado, Estameñería Vella, Cenía, plasa Compañía, Danses, Encolom y Mercat. A seguida será pujat al altar la image del Sant y se representarán els milacres *La veu del Cel*, de D. Jaume Peiró, y *Sort y avaro*, de don Francesc Vidal. Per la nit de nou a dotse, serenata per la banda La Vega y milacres.

Dilluns 12—Continúa la representació de milacres.—De onze a una concert per la banda.—Per la nit, de nou a dotze, serenata, y al rematar será baixat el Sant del altar y conduit en procesó a la iglesia dels Sants Joans.

Componen la Junta d' esta Associació els signors siguients:

President nato, D. Vicent Lliso. Pbre.; President, D. Salvador Montón; Tesorer, D. Miquel Esteve; Contador, D. Francesc Sanchis; Vice, D. Ramón Valls; Secretari, D. Salvador Dols; Vice, D. Francesc Castellote; Voca's: D. Gervasi Roglá; D. Josep Más, D. Vicent Ruiz, D. Vicent Valls y D. Manuel Blasco; Síndic, D. Eliseo Llisiona.

■ ■ ■

Se representarán els milacres titulats
: **LA VEU DEL CEL y SORT Y AVARO** :

Argument de la VEU DEL CEL

Predicava San Vicent en la plasa de la Lleña y estaba ointlo una dama prinsipal, a la que se dirigi San Vicent dientli que s' en anara a sa casa immediatament, la cual el va obedir, y al entrar en ella va vore que una esclava negra que tenía al seu servici estava aufegant a un giquet que havia parit, volent d' este modo encubrir sa falta. D' este mitj se valgué 'l Sant pera que aquella innocent criatura no morira sense batejar.

La representació dels milacres está a càrrec dels giquets siguients:

La veu del cel: San Vicent, Vicentet Roig.—Margarita, Filomeneta Valls.—Fray Crispín (Motiló), Josep Roig.—Belluga, Fermin Navarro.—Guillén, Angel Andréu.—El Negre, J. Gil.—Canana, Francesc Orti.—Dionisio, Carlos Bordanova.

Sort y avaro: San Vicent, Vicentet Roig.—Quica Paula, Margarita Valls.—Bertoméu, Francesc Payá.—Lluc, Agustí Orozco.—Tadeo, Manuel Reyes.—El Sort, Angel Andréu.

SASTRERÍA LUIS MINGARRO, plasa de la Reina, 8, pral.

Altar de la plasa del Tros-Alt

PROGRAMA

Se representarà el milacre titulat

EL MOCADORET

ARGUMENT

L'argument d'este Milacre es un fet prodigiós dels més populars que realisà en vida San Vicent. Trobà un dia per el carrer a un grup de homens divertits que, entre crits y algasara, se dirigien a les afores de Valencia pera pasar el dia lo millor possible. El Sant els reprotjà esta conducta, pues en tant hi havia en aquell barri una malalta grave, no se preocupaben ni de socorri-la. Li contestaren aquells que no sabien ahón vivia, y entonses el Sant digué: «Yo tampoc; pero este mocadoret vos guiará». Y llansant al espai un mocadoret, éste anà volant per l'aire hasta pararse en lo balcó de la casa de la malalta, per cual fet fon ésta grandement socorrida per els que sol's en divertir-se pensaven.

Els giquets que representarán el Milacre EL MOCADORET son els sigüents:

San Vicent, Carmelet Roda.—Fray Bonifacio (Motiló), Fernando Roda.—Tomasot, Fernando Viñas.—Blay, Emilio Viñas.—Miquel, Rafel Viñas.—Coláu, Pepet Quiles.—Nasio, Jogim Viñas.—Genoveva, Joan Flequet.—Un giquet, Joan Bart.

Díes 8 al 10.—Reparto de cera, rams, tortaes, cuadros y estampes als asociats.—El día 10, a les set de la vesprá, será traslat el Sant en procesó desde casa del clauvari a la parroquia de San Nicolau, acompanyant per la banda d' Alacuás. A les deu de la nit ensaig del Milacre titulat *El mocadoret*.

Domenge 11.—A les cinc del matí, pasacalle.—A les deu del matí, festa principal en dita parroquia.—Per la vesprá, a les cinc y mitja, portá del San al altar, recorrent la procesó els carres y plases sigüents: San Nicolau, Forn de San Nicolau, Murcianos, Espart, Caballers, Cuart, Encarnació, Murillo, Santa Teresa, Monjes, Bolsería, Calderers, Baixa, Abre, San Tomás, Alta, San Miquel y Tros Alt, al altar. Per la vesprá y per la nit, representacions del Milacre.—Per la nit, de nou a onze, serenata.

Dilluns.—Al amanéixer, pasacalle y diana.—Matí y vesprá, Milacres en l' altar. De nou a onze de la nit, concert, y al acabar éste será baixat del altar el Sant, pera conduirlo en procesó a casa del nou clauvari. Se disparará una traca y s'encendrán llums de bengala.

Señors que compònen la Junta Directiva de la Associació d'este altar:

President, D. Vicent Méndez; Vice, don Josep Castells; Secretari, D. Vicent Marín; Vice, D. Antoni Roni; Tesorer, don Lluís Badía; Contador, D. Josep Sánchez; Vice, D. Rafel Formentín; Vocales: don Miquel Zanón, D. Francesc Cabrelles, don Daniel Miguel, D. Rafel Pellicer y D. Emili Urios; Secretari perpetuo, D. Miquel Cebrián.

■ ■ ■

SASTRERIA LUIS MINGARRO, plasa de la Reina, 8, pral.

Altar de la plasa de la Seu

PROGRAMA

Dies 7 al 10.—Reparto de bescuts, medalles, estampes, rosaris, etc., als associats.

Disapte 10.—Per la nit, a les nou, ensaig general del Milacre *Lo giquet del lloc de San Gil*, de D. Josep Badia y Adell, alternant en un concert per la banda de Veteranos.

Domenge 11.— Al amanéixer, pasacalle per dita banda; a les deu del matí, solemne funció religiosa en la iglesia de Santa Catalina; al acabarse la Misa eixirà una llúida procesó pera acompanyar al Sant al altar, que recorrerà els sigüents carrers y places: Santa Catalina, Sombrerería, Zaragoza, Puñalería, Cabillers, Avellanes, San Esteve, Almudí, Salvador, Conde de Trenor, Serrans, al altar; de nou a once de la nit, serenata per la mateixa banda.

Dilluns 12.—A les huit del matí, se repartiran en l'altar 1.000 llimosnes en espesies als pobres. Per la vesprá y per la nit, representació del Milacre; de nou a once, serenata per la banda antes dita; acabá que siga la serenata, será baixá la image del Sant y conduída en procesó a la iglesia de Santa Catalina.

Compònen la Junta d' esta Associació els señors sigüents:

President, D.^e Ramón Marco; Vice, don Ramón Avilla; Secretari-contador, D. Miguel Marco; Vice, D. Josep Aliana; Tesorero, D. Ramón Alfonso; Vocals: D. Pere Díaz, D. Santiago Lozano, D. Eduardo Ferrer y D. Francesc Latorre.

■ ■ ■

Se representará el milacre titulat
LO GIQUET DEL LLOC DE SAN GIL

ARGUMENT

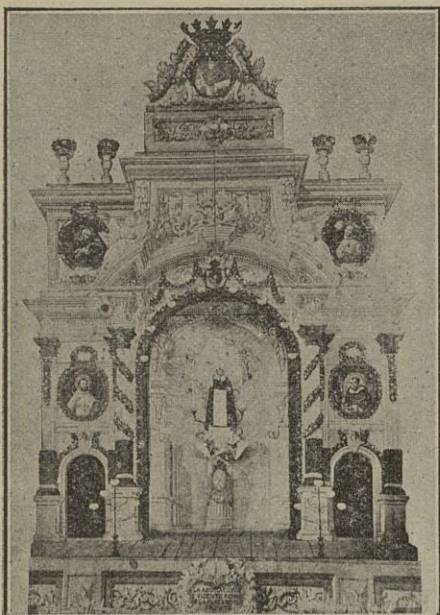
S' encontrava San Vicent en Caen (Normandia), invitat per el rey d' Inglaterra, quant li presentaren un giquet, de nom Guillén Vilier, de dotze anys, natural del lloc de San Gil, el cual perqué 'l parlar, el sentit del tacte, etcétera, y no podia mentjar ni beure. Aixina estigué añ y mitj sent lo raro que se poguera mantindre sense mentjar, hasta qu' el va vore San Vicent, y demanant les oracions de tots li preguntá al giquet qué volia, y de pronte éste contestá que posarse bó, lo que va lograr al instant per intercessió de San Vicent.

Es autor del milacre D. Jogim Badia y Adell.
Será representat per els sigüents giquets:

San Vicent, Enrique Sotos.—*Fray Francés* (Motiló), Enrique Claver.—*Sir Guillermo*, Ramón Martínez.—*Sir Artur*, Fernando Llovat.—*Enrie V d' Inglaterra*, Alfredo Tomás.—*Guillén*, Emili Cardona.—*Sir Viliers*, Josep Roca.—*Abdón*, Vicent Micó.—*Vital*, Lluís Vázquez.—*Máxim*, Rafel Ferrer.—*Pregoner*, Salvador Ibáñez.—*Martí*, Rigoberto Zarzo.—*Un paje*, Vicent García.

SASTRERÍA LUIS MINGARRO, plasa de la Reina, 8, pral.

Altar de la plasa del Pilar

Se representarà el milacre titulat
LA SEÑERA DE VALENSIA

ARGUMENT

La mort del Rey En-Martí V deixà revolt al reine de Valencia, pues eren varios els aspirants al trono; Centelles s'alsà en favor de D. Fernando de Antequera y feu pronunsiar a Molvedre y a tres pobles en pró de sa causa, sense aguardar el chui y la deliberació del Consell de *Casp*, y en una batalla que donà el Governador D. Arnaldo Guillén de Vellera, prop de Nules, pergueren els de Valencia el *Pendó*, o siga nostra gloriosísima Señera, y quant anava dit Governador a pèndres la revancha al front dels numerosos tersos valensians, intervingué nostre gran patrisi San Vicent Ferrer entre'ls bandos beligerants y lográ recuperar la famosísima enseña y l'acatament dels de Molvedre, qu'eren els que la tenien en son poder, posant en pau y armonia a nostres paisans, que duyen molt de temps de guerres y venganses personals.

Giquets que representen el Milacre

San Vicent, Vicentet Costa.—*El Motiló*, Lluís Valls.—*El Governador*, Pepet Marco.—*Nofre*, Ricardo Garrido.—*Martí*, Peregrí Busutil.—*Alcalde*, Pepet Navarro.—*Escrivá*, Roberto Valls.—*Regidor primer*, Francesc Santafé.—*Idem segon*, Pepet Costa.—*Ministre*, Pepet Guerola.—*Capitans, soldats, poble, etc.*

PROGRAMA

Dijous 8, divendres 9 y disapte 10.— Reparto de bescuits, estampes e images als associats, y solemne triduo en la parroquia del Pilar. El día 10, al atardir, se trasladará la image del Sant, desde casa del clavari a la parroquia, disparantse una traca. A les huit de la nit, ensaig general del milacre titulat *La Señera de Valencia*. De nou a onse, serenata per la banda parroquial.

Domenge 11.—Al amaneixer, volteig de campanes y diana. A les deu y mitja, solemnitat relligiosa en la parroquia. Después, representacions del Milacre, així com també per la vesprá, hasta les sis, que eixirà la procesó, la cual recorrerá esta carrera: carrers y places del Pilar, Clarachet, Pellicers, Falcóns, Pertusa, Sabonería Nova, Angels, Monjes Servites, Balmes, Viana, Botxa, Camarón, Guillem de Castro, Triador Monjes Servites, Maldonado, Guillen Sorolla, San Pere Pascual, Juan de Mena, Espinosa, Embañ, Maldonado, Forn Hospital, plasa del Pilar, al altar, colocantse en éll, seguidament, la image del Sant; gran traca y representació del Milacre, que continuarà per la nit alternant en un concert que donará dita banda.

Dilluns 12.—Per lo matí, representacions del Milacre. Per la vesprá, també, y concert, y al atardir, será baixat el Sant del altar y conduít en procesó a casa del clavari.

Compònen la Junta d'esta Associació els sigüents señors: President honorari, Excm. Sr. Marqués de Cáceres; President efectiu, Dr. D. Manuel Piñana, Retor del Pilar; Vice, D. Manuel Orrico; Secretari, D. Josep M.ª Ramírez; Vice, D. Pere Granel; Tesorer, D. Ricardo Hernández; Vice, D. Miquel Martí; Contador primer, D. Vicent Serrador, Pbre.; segon, D. Josep Soriano; Vocals: D. Angel Orduña, D. Josep Guimerá, D. Agustín Lleó, D. Andréu Pascual, D. Vicent Díez, D. Ramón Garrido (pare y fill), D. Juan Sala, D. Peregrí Adell, D. Josep Costell y D. Juan Laborda.

■ ■ ■

SASTRERIA LUIS MINGARRO, plasa de la Reina, 8, pral.

Altar de la plasa del Carme

PROGRAMA

Domenge 4 d' abril.—Reparto als senyors associats de bescuits, cuadros, imatjes, etc.

Disapte 10.—A les dotse del dia, volteig de campanes. A les set y mitja de la vesprá, traslado en prosesó de la imatge del Sant, desde casa del clavari, D. J. M. Juan García, a la parroquia del Carme, y seguirá la siguiente carrera: carrers de Baix, Alta, putxá de San Miquel, San Miquel (dreta), Alta, Museo y plasa del Carme. A les nou de la nit, ensaig del nou milacre *El incrédul*.

Domenge 11.—A les deu y mitja del matí, solemne funció religiosa en Santa Creu, y después, sorteig de dos medallas d'argent entre 'ls associats. A les quatre y mitja de la vesprá, prosesó que seguirá esta carrera: carrers del Museo, Jordana, Beneficencia, Ripalda, Corders, plasa Jordana, Alta, San Tomás (dreta), places de Mosén Sorell y Olivereta, San Miquel, Baixá de San Miquel, Alta (dreta), Baixa, plasa Abre, En Borrás, Creu, En Roda, Roters, Baixa, plasa Abre, San Tomás, Mirto, Fos y plasa del Carme, en qual altar será colocada, al final, la imatge del Sant.

Per la nit, representacions del Milacre, alternant en lo concert musical que donará la banda La Artística.

Dilluns 12 —De nou a dotse del matí, reparto de 1.000 limosnes als pobres. Durant tot lo dia, representacions del Milacre. Per la nit, de nou a onse, serenata. A les onse, será baixat el Sant pera portarlo en prosesó a casa del depositari, D. Vicent Gamundi.

Els senyors que componen la Junta d' esta Associació son els sigüents: President, D. Josep Pascual, presbítero; Vice, D. Ramón Verdeguer; Clavari, don Josep M. Juan García; Secretari, D. F. Menosi; Vice, D. Josep Navarro Fiol; Contadors: D. Severiá España, D. Josep Olmos y D. Emili Delmás; Depositari, D. Vicent Gamundi; Majorals: D. Salvador Burguera, D. Alvaro Gamundi, D. Salvador Gil, D. Vicent Ferrando, D. Vicente López y D. Baltasar Benlloch.

Se representará el milacre titulat

EL INCRÉDUL

ARGUMENT

El Motiló explica, en el prólec, que lo que va a representarse es un Milacre a la moderna; res de capa y espasa.

Visantet es un chic pervers. Ni les amonestacions de sons pares y el Retor y el Vicari el poble, poden lograr que se convertixca a la fé de Jesucrist. Sa mare el te com associat en la Cofradia del Carme y dientli a éll el Prior del convent de Dominicos qué nesecita pera convertirse, li contesta que si el Sant Visent del cuadro que li han portat com a regal de l'Asociació li parla, entonses se convertirá en seguida. Dit y fet; s'alsa el llens del cuadro y apareix el verdader San Visent, que parlantli en veu que li arriba al ánima, fa que tema a Deu y siga per sempre un bon home.

Els papers del milacre EL INCRÉDUL están a càrrec dels sigüents giquets:

San Vicent, Vicentico Juan Bondía.—El Prior, Francesc Tormo.—El Motiló, Alejandro Berola.—La tia Quica, Concheta Monzonís.—El tio Pere, Vicent Navarro.—Vicentet l'incrédul, Pepet Martínez.—Batistet, Juan Olmos.—L'alcalde, Abelardo López.—Mala-Sanc, Santiago Chinesta.—Llémena, Vicent Berola.—Aguacil, Francesc Chinesta.—Comparses, Ramón Garcés, Amadeo López y Antoni Lluch.

SASTRERIA LUIS MINGARRO, plasa de la Reina, 8, pral.

:: SOBRE L'ORIGE DELS MILACRES ::

Es molt poc, molt poquet, lo que se sap sobre este punt. El sabi croniste y fervorós valencià D. Vicent Boix, que fixá en el primer Centenar de la Canonizació de San Vicent Ferrer (1555) el orige dels *Bultos*, y va indagar atres còses més lluntanes encara, deixá pasar per alt la gestació dels *Milacres de San Vicent*, que indudablement presenciá. Tal vòlta per aixó mateix; ¿perque quina novetat oferiría als seus coetáns contarlos un fet que de sòbra sabíen? Y fon una verdadera llástima, perque el testimoní de Boix haguera segút de major excepció en lo rferent al orige de estes representacions, pues abanda de les dòts d'elegant historiador que sense ducte poseía, va escriure éll mateix un milacre, titulat *El Angel y el Diable*, que hem tingut el gust de vore imprés, y no es, per

cèrt, dels més roins. El silenci de Boix, que era el més indicat pera haber aclarit este punt, ha imprés un atre rumbo a les nòstres indagacions, y vet aquí lo que hem pogut traure en net. Els *Milacres*, com a forma dramática, rudimentaria y popular, encara que tenen sa filiació directa en els famosos *Coloquis*, per sa major part burleschs y satírichs, de Carlos Ros, trets a llum en els nòstres díes per el eruditísim Dr. Barberá, no aparéixen, en la forma actual, fins al sigle dè nau, probablement en la dena del 20 al 30. En els dietaris de la centuria décima octava y en la relació de les festes del tercer Centenar (1755), encara que se contenen lletrilles, ovillejos y atres poesíes valencianes dels Grèmits al Sant, no 's tròba el menor rastre, ni la alusió més remóta a obres dramátiques. Y la guerra ab lo Francés y les continúes revòltes dels primers vint anys del sigle denau, de segur no donaren llòch a esta expansió popular, pròpia de èpoques normals y tranquiles. Per aixó fixém en la esmantada dena (1820 1830) el orige primitiu dels *Milacres*. Sabém per tradició familiar que, al principi, estes farses se feen en una espècie de teatros *Guignol*, per ninóts o autómates, y es representaben en castellá, y per lo regular, en prósa. Rònegament, al final, solía posarse en boca del Llecc o Motiló algún parlament valencià, més o manco poètic, y de ordinari, satírich, en el qu' es fea alusió a fets y personajés d' actualitat, la cual costúm s' ha conservat fins al present. En les dos siguients denes (1830 al 40 y 1840 al 50) aparéixen de tart en tart, y en forma molt tosca, alguns *Milacres valencians*. Els de esta primera època son per lo regular inèdits y anònims. Dos d' ells obren, per fortuna, en nostre poder; manuscrit el primer, imprés el segón, y anònims, els dos.

El ú se titula *La Font de Llíria*, inter-venen en ell pòchs personajcs, es de curta extensió y está escrit ab prou soltura y no escasa intenció moral, en románs octosílabo. El atre, *La Venta apareguda y curació d'una muda*, que no hi ha que confundi-lo en el nomenat *La muda*, d' Escalante, es més lliterari, y denota una ma mes expérta en la tècnica teatral. Pórta, además, com les antigues obres dramátiques grègues y romanes, explicat el argument, en un *Pròleh*, pera 'l cual se valgué el autor d' esta dècima:

En milacres no creía
 Ú, com tants que sol haber,
 Qu' el Pare Vicent Ferrer
 Portaba en sa companyía;
 Pero cuant aplegá el día
 Que la Venta aparegué
 Y que una Muda tingué
 Per mitj del Sant, la salut,
 El incrèdul, convensut,
 El seu error comprengué.

Quizás en l'antic *Diari de Valencia* se troben alguns datos que afegir a estos incomplets meus, respecte als *Milacres* anteriors a 1855. Pero lo cert es que donat el estat actual d' estos estudis d' investigació crítica, se pot fixar dita fetja com a punt de partida dels *Milacres* en sa forma actual. En 1855, coincidint en les festes del quart Centenar, se representaren en els altars del Mar y del Mercat, *Lo Rey Moro de Graná* (*), de Bernat y Baldoví, y *La muda*, d' Eduart Escalante, obres prou perfectes dins d' este gènere. Y tres anys después (1858) se posá en ecscena *La conversió dels judíos*, de

Liern, ú dels milacres de més efecte teatral. Balader y Campos Marthé son, sense ducte, els que oferixen millors modelos d' esta classe de composicions, tan simpática als valenciáns, y que tant ha influït en la formació del nostre Teatre.—F. VILANOVA

(*) Hia un atre milacre sobre el mateix asunt, del Sr Badia y Adell, que se titula, *La mort del Rey moro de Graná*.

QUE NO 'LS PAREGA CURSI

Pare Sen Visent Ferrer,
 el més milagrós dels Sants,
 ya que, per desgrasia nòstra,
 no te tením viu y sa;
 ya que hi ha que diu que fores
 de Valencia pòc amant,
 perque «ni pòls» de Valencia
 te vullgues emportar,
 huí que, *sense pòls*, el pòble
 pareix que morint está,
 per lo que te vòl Valencia,
 fes el milacre més gran:
 Que totes les señoretcs
 qu' en Valencia s' han criat
 o qu' han naixcut en la tèrra
 o qu' así, en Valencia, están,
 cuant fòra de casa charren
 o en familia están parlant,
 ¡ique no 'ls parega *tan cursi*
 que parlém en valenciá!!

MAXIMILIANO THOUS.

FESTA ALEGRE Y POPULAR

Per tot arreu, una alegría
 diu sa magnífica follia,
 canta la musa popular,
 i es flam lo cel, i en cada cara
 hi ha una emoció de dija clara
 i en tots los llavis triunfa ara
 un sutil xiste o un cantar.

En los altars on fan miracles,
 bells e ingeniosos espectacles,
 la risa enclou la devoció,
 i 'ls resinvolts giquets qu' actúen,
 van folls els qu' espaseta diuen,
 en lo turbant los moros jüen
 i fa estornuts lo Motiló.
 De antic es ja la gracia esta,
 de tradicio es la franca festa
 que a tots los cors lo júbil du;
 la novia va de goig vestida,
 al madrigal encés convida;
 per los carrers somriu la vida...,
 ¡ique huí no s' entristix ningú!

JOSEP M. BAYARRI.

LES VEUS DEL MILACRE

A veu dels chiquets, cridanera y sorollosa, ens du la alegria del milacre.

¡Festa ben valenciana!

Allá en l' altar damunt del entaulat y als peus del Sant, entre cartóns pintats y fustes dorades, els chiquets del milacre dihuén la sena relació.

¡Cuánt ha costat de ensenyarlos!

Perque se necessita verament vocació de paciència ben recalitrant, pera treure endevant un *milacre* de éstos. ¡Ya es pron milacre triar als chiquets, y que éstos se conformen ab el paper qu' els donen, y que la mateixa conformitat hi haixca en les respectives mares y els respectius germáns, y les tíes, y les cosines, y ¡tota la familia!

Pues, ¿y les discusions per quin «milacre» s' ha de representar?

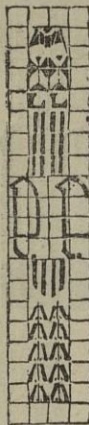
Al fi, tot se soluciona (y els incrèduls poden veure ahí un grapat de milacres veraders y dels més grossos que ne fa 'l Sant tots los anys), y el chiquet primer, y de ven dolsa. es San Vicent; el atre, de la pell de dimoni (¡Jesús, perdoneumos!), fa de Motiló; y aixís sucesivament, tots van tenint paper en la representació des-ijtjada.

¡Y vinga de ensayar día y nit! Primer en casa, després a ca el barber del cantó, y a l'últim en ca el clavari, que es aficionat y vol que tot vaja enguany com si 's tractés de la companyia de María Guerrero.

Aixó sí devegadas va el calbòt per l'aire, y se para en cuansevol cap, fent un esclat com un morter d'artilleria. Pero al fi, ja hem quedat en que tot s'apanya, y el «milacre» va sortint poc a poc.

El día de la inauguració oficial es día de gran gala.

Els chiquets repasen la vespra el paper, el dihuén ben de memoria, se fa la prososó de nit se posa el sant a l'altar, y ¡japa! a escomençar.

¡En quína fe, en quína forsa escomençen! En el silenci de la nit, encara senten desde llunt aquelles venetes cridaneres que tenen més alegria y mes renaixensa que les flors d' abril.

Y al atre día, ¡atra vegada a la faena! Encara no ha eixit el sol ja demanen els monacos el traje, y la espasa, y la gorra en plomes, y no volen pendre el chocolate y s' en van cap a l' altar, a fer la representació ben fermes.

Es tot lo día, que criden ab l' alé dels seus pulmóns y de les seues boques.

Al mitj día ja están les veus una mica *abaritonades*; a la tardor sembla que els chiquets s' han tornat grans; a la nit ja no se senten més que unes bronquides de catarro; y després de sopar, tots els Centelles y els Guillems, els Boils y els Entenses fins el Motiló y el mateix pare Vicent, tan equífit y tan místic, semblen... (¡Oh, Sant Pare, perdoneu la ignocenta irreverencia!), semblen *purritos* ab aquella veu cascada, afónica, y tan repreta, que no més pronuncia la consonant a la gola, y a l' alta hora de la nit, quant n' hi ha poca gent y 's debía sentir millor la versada, quant tal vegada ha plogut y en la plasa solitaria apenas si queda gent pera escoltar el milacre, es entonces qu' aquells versos que al escomençar la gran diada sortien fermes, resonants:

¡Pare Vicent: un milacre demanen estos devots!

ara, ni vora al entaulat se 'ls podia sentir més que una especie de carraspera:

¡Pajjj Vjjjnt jn mjlerjjj
djmanjjn jjj>tjjs djjjvtjjj>!

Perque a forsa de fer forsa, els chiquets del *milacre* s' han quedat més afònichs qu' un tenor d' ópera quand li te por al gran públich.

EDUART L. CHAVARRI.

SAN VISENT YA HO DIGUÉ

¿Que la espléndida fachá del rumbós Achuntament pot ser que d' así als anys sent se vecha per fi acabá?... Pues no s' apure vosté, que San Visent ya ho digué.

¿Que l' ensanche en l' interporta jaleos y feina [rior

y la plasa de la Reina may vorem feta machor?... Pues no s' apure vosté,

que San Visent ya ho digué. ¿Qu' els forners puchen el

y els moliners la farina [pa y asó en tant estiga aixina

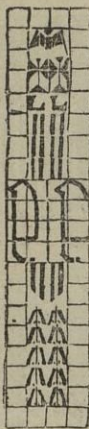
tot en fam se resoldrá?

Pues no s' apure vosté, que San Visent ya ho digué.

¿Que fam diuen que n' hia may menchen herba... y anous, [sa pero el día que fan bous s' ompli hasta 'l tope la Plaz. Pues no s' apure vosté, [sa? que San Visent ya ho digué.

EL CHIQUET DEL MILACRE (fragment)

VISENT Y RUFINA

- Vis. Pera mi, la millor festa
y els millors dies del añ,
son estos de Sen Visent
Ferrer, es dir, hui y demá.
- RUF. No digues pera tú: digues
pera tots els valensiáns.
- Vis. ¡Les músiques, la donsaina,
el roido dels tabals,
les traques y les campanes,
els cubertors, la enramá!
¡Tot alegría respira,
y de goig me fá botar!
Traume la ralla.
- RUF. ¿El barber
avants no t'ha pentinat?
- Vis. Me se desfeu al mudarme
la camisa.
- RUF. Chico, et fas (*Sacándole la raya
con un peine que tenía encima del tocador*)
molt presumit.
- Vis. Pero, dóna,
¿te pareix que puc anar
aixina en la prosesó,
ahon tot el mon me vorá?
- RUF. Pea pintarla et ve de cara.
¿Tardará molt a pasar
la prosesó per así?
- Vis. Ya deu estar acabant
la misa.
- RUF. ¿No podré vore
posar el Sant en l'altar?
- Vis. No, porque pot vindre algú
mentres, y si tú no estás...
Además, al señor Bruno
el tindrem así a dinar.
- RUF. ¿Conque a la nostra Olarieta
es sert que l'ha demanó?
- Vis. No mes aixina, después
tinc en ella que parlar
indicantliu...
- RUF. Feste cárrec
que encara no té setse añs
la chica, y éll es machucho.
- Vis. Pero té un bon capital,
y además, es colector
y monitor d' un grupat
de cofradíes, persona
de la que se fa prou cas.
- RUF. Sert, respecte a eixe sentit...
- Vis. Esmérat en lo dinar,
pues éll se dona bón tracte,
y com també m'ha tocát
est' añ tindre a quatre chics
del milacre convidats...
- RUF. ¿Cuatre no més? ¡Bons pupilos!
- Vis. Els atres se quedarán
en casa del clavari. Tú,
yo m'entretinc y es molt tart.
Sepillam un poc; digui
que me tragueres avans
mocaoret pea la bolchaca.
- RUF. No m'en recordaba. Vach.

(Vase primera puerta izquierda)

VISENT solo y después RUFINA por la primera puerta
izquierda con un pañuelito blanco en la mano

Vis. ¡Desde chic, me causa sempre
un entusiasmo tan gran

anar en les prosesons!
Tinc eixa afisió extremá.
¡Es un acte tan magnífic!
¡Té tanta solemnitat!
Luego, si u porta el guió,
en ca que vacha suant
com un cavaor, aquells
meneos acompasats...
¡alló es molt machestuós!
Hui portaré yo sirial.
Así el tinc Aniré aixina;
risueño sangolechant (*Tomando el cirio
y el ramillete y tarareando una marcha
da un paseo por la escena*)
el ramellet y duent
al só de la banda el pas.

VISENT, y por la izquierda RUFINA con el
pañuelito blanco en la mano

- RUF. ¿Qué estás fent?
- Vis. Res; ensayantme.
- RUF. ¿No dic yo que pedrá el çap!
Tin el mocaor.
- Vis. Rufina,
no te se olvide; tingau
una bandeja de flórs
apunt, y cuant pase el Sant
y pase yo, les tirén.
- RUF. No prevaliques, ya están
alli.
- Vis. El cubertor poséulo
en seguida. En lo dinar
a vore si te lluíxes.
Envía per la sopá
y els formachets, qu' al So Bruno
li agræn, y els dátils.
- RUF. ¡Caram!
- Vis. No falta res.
Que poséu
el cubertor.
- RUF. ¡Oy!
- Vis. M'en vach.

(Vase foro, llevándose el cirio y ramillete)

RUFINA y después OLARIA por el foro

- RUF. Vol estar en tot, y es dir
que no tura ni sosesga,
y acaba per marecharme.
- OL. Mare, el pare m' encarrega
que posém el cubertor. (*Poniéndolo en el
balcón*)
- RUF. ¿No hu dic? S' en anaba en pena...
- OL. Coneixent el seu caràcter,
¿qué li extraña?
- RUF. Es molt postema.
Les coses les repetix
trenta voltes.
- OL. (*Desde el balcón*) La albardera
y son marit...
- RUF. ¿Ahón están?
- OL. Ya han entrat en la escaleta.
- RUF. ¡Milacre que feren falta!
No més venen cuant hía festa;
si tingerem algún dól
fuchiríen d' una llegua.

EDUARDO ESCALANTE (Pare).

EL REPARTO DEL MILACRE

A il·lustríssima Comisió del milacre està reunida en la planta baixa de ca el mañá, que no te res que vore que siga lliure-pensador pera que pague totes les setmanes deu sentíms a la cofradía, en opció a bescuit en pera confitá, y qu' en sa casa ensayen el milacre y qu' el seu chiquet ixca de chodío machor.

Están en el presís y dificultós moment de repartir el milacre *Els increduls s' afinen*, que l' escolá de la paridúia, consultant en la vila del Sant y en el *Consultorio poético o Finales consonantes*, ha compòst en vers cristí. Els versos no serán gran cosa; pero j'están escrits en una lletra més bonica! ¡En unes mayúscules en tintes de colors, que pareix qu' estiguen fetes en cañamaso!

—Yo crec—diu el monitor—qu' el que fasa *Sant Visent* ha de ser primet y místic pera que tinga més caràcter.

—Micalet, el fill de *Márfega*, fa pòc que ha ixit d' unes tersianes y está molt gròc; además, en les calentures, li afaitaren el cap y ya tindria avansá una faena.

—Eixe chiquet mira contra el gobèrn y farà un *Sant Visent* molt raquític; mon nebot Anchel té més ánima y diu millor el vers.

—Pero no está gròc.

—Che, això se pinta. Y son chermanet Batiste pòt fer el *Motiló*, y son cosí Pepet el *Paje primer*, y son...

—Pare el *Centelles*... ¡Che, quedateu tot!... ¡Ma qu' eres arrapantel!

—El *Motiló* ha de ser grasiós.

—*Bresquilla*, el de la cambiaora, un chiquet que les agafa al vòl.

—Eixe ha segut limpiabotes.

—Millor, més brillo li donará al paper. Anem al *Centelles*, que ha de tindre un tipet valent, que sapia portar espasa, templat y ben fet.

—El fill del mestre.

—Si está coixo.

—No es més que d' una cama.

—¿Qué había de ser de les quatre?

—Sent coixo marcará millor el pas y farà més guerrero.

—¿Y el chic del forn qué vos pareix?

—¿Eixe que sempre está furgantse el nas?

¡Aixó mos faltaba: un *Centelles* fent... *bolillos* dalt del entaulat!

—El *Mut* de la *Sega* vòl ixir de *ma-ser*, que no parla.

—El indrèdul machor *Abel Gamir-Capdell*, el *Chodio*, ¿a qui li 'l doném?

—Eixe paper es pa 'l meu chiquet—parla el mañá.

—Es masa paper pera el teu chic.

—Això tot son dotoreríes; si el meu chic fa el chodio, yo li fas el trache de seda en les borles fines.

—Es que té uns parlaments molt pesats.

Més pesá es la pigota y la pasá.

—Yo te hu día per bé; es un paper de pulmóns.

—El meu chic ne té dos.

—Mira que hi ha un final en la essena aquella cuant *Centelles* li pega y li diu:

Caiga el incrèdul a tèrra,

Caiga del sèl el perdó,

Caiga el mòro sinse guèrra,

Que s' acòsta el Motiló...

que es cuant *Gamir-Capdell* pareix que vòl ofegarse y te un mutis pa fer plorar, ¡molt diffísil, che!

—Pues mon fill farà plorar, y si no, así está estic yo en una estaca pa conseguíro...

Y un milacre haguera segut qu' el milacre no haguera acabat mal, si casi al mateix temps no hagueren sentit la veu de la dòna del mañá que cridaba:

—¡¡Lladre!!... ¡Agafeulo!... ¡¡Lladre!!...

Y pasá fuchint per entre la reunió *Melquiades*, un gat pardo, brut, en una rastra de llonganises, que posá a la Comisió fora de sa comisió, pues en escusa del gat, lo que buscaben era llampar una llonganiseta. ¡Per això estaben en l' hòradel *reparto*!...

F. HERNÁNDEZ-CASAJUANA.

EL COR VALENCIÁ

¿Vòlèu conèixer si hiá cuansevòl signe oportú pera averiguar si algú es o no bòn valenciá?

Observèu rònegament (y d' engañ no tingau pòr) si se li eixampla o no el còr el día de San Vicent.

T. LLORENTE OLIVARES.

MIRANT EL MILACRE

—Mira, mira, Salvaora,
 quín trache s' ha fet Pilar;
 —Ya 'm pareix que 'l pot portar;
 li 'l deu a la fiaora.
 —Agapita, por favor...
 —¡Vaya, que viene papá!
 —Sólo temo a su mamá.
 —¡Huya!...—¡Rica!...—¡Adulador!..
 —Qué, ¿se fer bons soparots?
 —¡Home!...—¿Que no t' ha agradat?
 —Sí, pero el vi m' ha deixat
 un gust més lleig de parots...
 —¡Quí refresca! ¡El llimonerol!
 —Mestre, les máns en lo... nás.
 —¡Si es que no me deixen pas!
 —¡Caballers, el cacahuero!
 —¿Vamos a «casa Colau»?
 —¿Y qué tomará, Amparito?
 —Pues, primero un cocotito.
 —(Esta em deixa sense un clau.)
 —Mols anys, Sr. D. Visent,
 —Grasies. ¿Volen refrescar?
 —No, que acabém de sopar.
 —Com vullguen.—Adiós.—(Bon vent.)
 —¡Tin... tin... tin... tin... tin...! —¡Ya vá!
 —¿No callarán un poquet?
 —¡Quin San Visent mes guapel!
 —¡Es el fill d' un escolá!
 —¡Qué motiló mes grasiós!
 —¿Qué 's lo que diu?—¡Che, qué risa!
 —*Caballero que me pisa*
y con esta ya van dos
 —¡Chelá y dolsa! ¡El horchaterol!
 —Qui vol horchata o sebá!

—¡Que la porte molt chelá!
 —¡Barquillots!—¡El cacahuero!
 —¿Per qué plora, Seferina?
 —¡Chiquilla! ¿te vols callar?
 —Paye, yo vul refrescar...
 —No, que posen sacarina.
 —No *hagas eso qu' está feyo*
y dirán que no has senao,
—De comer tanto cacao.
me coge asina.. un mareyo.
 —Yo tinc són...—Calla, Quiquet.
 —Yo tinc són...—¡Ay quin patir!
 —¡Mareta, aném a dormir!
 —Calla —¡Vullc un pastiset!
 —¡Che, miereu este luserol!
 —¡Vacha una negra salá!
 —¡Si no té queta la ma
 vaig y cride a un poliserol!
 —¡Miréu que hiá animasió!
 —No se pot ni acaminar.
 —Que manera de súar!
 —¡Mut que parla el motiló.
 —Caballers, ya estic así.
 Si me donen sa llisensia,
 vaig a fer una advertensia
 y algo més que no te fi.
 Sobre tot, *no fassen l' aca*
y posen més interés,
no 's queden sense dinés
si lis buiden la bolchaca.
 Mes... al vore tanta chent,
 m' afronte, y per no patir,
 lo qu' els tenia que dir
 es, que ¡¡Vixca Sent Visent!!

VISENT CARO ADAM.

14-4-1915

EL ALTAR MÉS ANTIC

 L més antic de tots els altars es el de l' Associació del carrer del Mar. D' éll oferixen les cròniques els sigüents datos: En l' añ 1359 vivía en la plasa dels Ams un ric comerciant que li dién D. Miquel Garrigues, y que tenía un fill, de nom Antoni, que se posá malalt de varies llagues en lo coll. D. Miguel Garrigues, qu' era amic íntim de Guillem Ferrer, pare de San Vicent, enterat dels prodigis qu' éste obrava, li suplicá intercedira prop de son fill pera que curara al malalt, gracia que pogué lograr.

 X Uns ~~six~~ anys después d' haver sigut canonisat el gran Apóstol valenciá, un fill de Antoni Garrigues, el curat per San Vicent, de nom Joan, va posar en memoria d' aquell Milacre una image del Sant en la confluencia del carrer del Mar, anomená desd' entonces del Altar de San Vicent. Este retaule fon ya tots els anys adornat en les grans solemnitats. Y en les festes centenaries s' en colocá un atre de majors dimensións. Y l' altar alsat en lo carrer del Mar en les festes centenaries de la Conquista, en 1638, s' intalá també al añ sigüent en la festivitat de San Vicent, representantse en éll per primera vegá una loa o auto sacramental que refleixava u dels Milacres del Sant.—X.

X En 1461...
 (1461)

: MIRA: ¡SAN VICENT! - Orige d'este dir :

Uí o a quí dels valenciàns no ha o li han dit alguna vegà estes parauletes, alsant a un temps el dit, en la forma en que al sant Patró de Valencia el representen?

Imposible que n' hi haixca ni u.

Tot valencià les pronuncia casi sense consciència, quant li diuen o li propòsen alguna cosa que no li convé. Y com tots ham dit o proposat, o nos han dit o proposat còses que no han convengut, per asò dic que no hi ha ducte que tots les ham dit o les habem sufrut.

Pero es molt fàcil que molts no sapien l' orige d' e-ta graciosa negació valenciana, y éste es el que vaig a dirlos.

Yo conec dit orige per tradició de familia, y poden créurelo a ulls segues, pues per la part que 'm tòca—en ca que me 'n tòque tan pòca com al manchaor del òrgue com a element de la música,—els ho diré sens més ni meñs.

Pues be: U dels meus antepasats en ralla recta, festejava a una gica que més tart fon sa muller, y per asò, sens ducte, parenta mehua.

En aquells temps, sent tal dia com hui, anaren a Sen Juan a oir lo sermó de la festa de San Vicent Ferrer.

El sermó era, com sempre, en valencià, y brodat de moltisimes relacions de milacres y sosuits del Sant, u del quals es el siguiet:

Qu' el Pare Vicent Ferrer volgué comprar un burro pera montarlo quant anara a predicar als pòbles, y habentlo comprat a uns gitanos, li resultá sego. Pasat algùn temps, tornaren els gitanos en lo mal fi de vore si 'l podien engañifar altra vegà, y a la pregunta d' élls de si volta comprar un burret, San Vicent contestá alsant lo dit al igual que 'l representen en les images, volent dir que no més l' engañaben una vegà, y eixe es el motíu de pintarlo sempre en eixa postura.

Pasá un sè-t temps y ya no s' enrecordaben del sermó, manco encara de la contestació de San Vicent als gitanos, quant el meu abuelo la posá en circulació a causa de lo siguiet:

Era el dit abuelo un bòn hòme, que no més tenia els defectes de matar el cuc per lo matí y chuar al birler.

Un dia, la novia li digné:

—¡Che! L' aiguardent crema el fetje y en el birler te birlen les aguiletes. ¿Per qué no 'm dones els dinés a mi y yo t' els guariré?

No li paregué mal al meu abuelo tal pro-

pòsta y aseptá, si be es veritat que li costá fer un esfòrs de voluntat iuméns y comensá a donarli dinés a la novia.

Lo meñs fea ya dèu mesos que ficaba dinés en caixa, quant li exposá o la novia que pensaba ferse un trage.

La novia li digné que ya li donaria els dinés altre dia, y així pasaren dos semanas, hasta que l' hòme s' enfadá y la obligá a dir la veritat.

—¡Chica!, yo vine a per els dinés—li digné éll.

—Mira—contestá ella en molta frescura —no 't puc donar ni un sentim, pues com no tenia sabates ni trage pera Nadal, me hu ha comprat dels teus dinés.

Ell callá; pero torná a matar el cuc per lo matí y a chuar al birler per la vesprá...

Un dia la novia li torná a dir que l' aiguardent cremaba el fetje, qu' en lo birler li birlaben les aguiletes, etc., etc., y quant acabá de parlar, el men abuelo digné:

—Chica, t'ú t' enrecòrdes del sermó del dia de San Vicent en San Juan?

—Sí—digné ella.

—¿Tú t' enrecòrdes de lo que feu San Vicent en los gitanos quant tornaren per según vegà a volerlo engañar?

—Sí digné ella.

—Pues mira: ¡San Vicent!...—Y alsá el dit al igual que la image del Sant, molt significativament.

El pòble s' enterá d' eixe fet, y desde entonses que se usa eixe dir, pero en major extensió.

En los temps pasats l' usaben els escarmenats, y hui l' usen fins els desconfiats.

VICENT NICOLÁU.

MILACRE PATENT

Es moda entre 'ls ciutadans el mudar hasta de pell y a tot lo antic ferli manjs; lo que fon morat avans, pa ser bo ha de ser vermell.

Usos piadosos, profans els vol hui lo gust novell; y es un milacre, dels grans, del Patró, qu' els seus paisáns, encá s' enrecorden d' éll.

ANTONI DE CIDÓN.

Valencia 7 de abril de 1915.

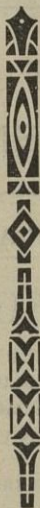
EL MÉS MILAGRÓS

ELLA, Riteta, era una gica com n'hi han poques: no més tenia'l defecte de qu'era chuao-ra de burro, afisioná als numerets, a les copietes, a les rifles callejeres. Ademés, quant obria la boca no sabia cuant la poguera tancar. Y com a dona de poca faena en sa casa, se pasava la major part del dia fora d'ella, descuidant a vegades les obligacions y hasta'ls quefers necesaris pera'l convenient arreglo de son marit, Nelet.

Y Nelet era un bon gicot, trevallaor com un lleu, simpátic, atable, intelligent. Sols que li agradava un poquet masa anarsen de xala els domenges y atres dies en los amics, y en estes reunions empinarse'l colse una micoteta més de lo degut... Y era lo qu'ell dia:—¡Pero en casa se troba u tan soso!... Pareix qu'el tetxo s'en vinga damunt. Si al menos tinguera un fillet en qui distraures...

Esta era la preocupació de Riteta y de Nelet. Tindre un fill. ¡Qué alegria!... Se casaren molt ilusiorats, verdaderament cegos de cariño l'u per l'atre; pero pasava el temps y la anhelá lligasa que fortificara pera sempre esta volensa no venia. ¡Tres anys ya de espera!...

L'an pasat, el disapte vespra de San Vicent trobá Riteta en lo Mercat a una amiga seua, que la va invitar a vore la procesó desde sa casa. per ahon pasava. Y Riteta aceptá, va convénser a Nelet pera que la acompanyara, y pasaren una vespra

agradosa. Al oir la música, eixiren al balcó pera vore pasar la comitiva. Tenien prepará una bandeja en flor desfullá pera obsequiar al Sant, y en tant les mans delicades de Riteta dixaven caure la fragant, la policroma pluxa sobre la imatge, se li vaocurrir ferli una pregaria atrevida... Y mirant al seu marit, agenollat allí molt devotament, de tot cor va creure que San Vicent podia aténdrela. ¿Per qué no?

Al anarsen a casa, molt contents, Riteta li digué al seu marit:

—Si saberes lo que li he demanat a San Vicent...

—¿Qué? A vore.

Entonces ella, fentli un escoltet, li comunicá, vergoñosa, la petició que feu; y ell esclatá en una carcallá, dient:

—¡Lo mateix que yo! ¡Lo mateix que yo!...

—¿De veres?...—Y se rien fort, de satisfacció. ditjosos d'haver coincidit en lo prec al Sant.

Cinc mesos después, Riteta era mare d'un giquet molt bonico, molt espavilat, molt salamero. Nelet no cabia en sí de content. ¡Alló era gloria! Li posaren Vicentico de nom, y sa mare'l porta casi totes les vespraes al Pouet y té promés que tan pronte com arranque a anar y parle quatre paraules seguides l'ha de vestir el dia de San Vicent de fraret, pera que vatja en la procesó y darrere mateixa del anda del Sant, beneintlo y proclamantlo el més milagrós de tots els del cel...

JOSEF M. ESTEVE VICTORIA.

Establiments EL TURIA :: :: VALENCIA

Cirilo Amorós, 23 y Félix Pizcueta, 15

Especialitat en Cafés, Chocolates y Pastes alimentisies

El bon públic valensiá, al provar els chocolates, els millors cafés tostats. y saber dels preus y clases, tot selecte, entusiasmat s'en va a comprar a esta casa. No cavilen, valensians; si Pastes, Arros, Fesols, Sucre, Purés—varietat—Sigróns del Saüc, etsétera, tot lo que vulguen comprar, no es presis eixir de casa. **El Turia** vos heu durá. Sempre les clases mes bones, y en pes y en rep. arregiat. Paísans nostres, no dubten; tots a **El Turia** han de comprar, en tant cases extralciures que ara s'estan peicant; pues **El Turia** avans que tot, es valensiá es neutral.

JUAN SALA

:: Cocinas económicas de todos
sistemas :: Calefacciones por aire,
agua o vapor :: Estufas Choubes-
==== kys y Chimeneas ====

PÍDANSE PLANOS Y PRESUPUESTOS

CALLE EN SANZ, 13--Teléfono 595

VALENCIA

LA MONA

PAQUETERÍA, MERCERÍA Y NOVEDADES

DIEGO LAZARO

:: HILOS Y SEDAS PARA MALLAS Y ENCAJES ::
ALGODONES COLORES Y NEGROS SÓLIDOS :: GUANTES,
==== BORDADOS, CINTAS Y PUNTILLAS ====
VENTA A PIEZAS Y AL DETALL A PRECIOS BARATÍSIMOS

Flasaders, 10. -VALENCIA

CALZADO GIL

PAZ, 18 y 26

ÚLTIMAS NOVEDADES
:: GRAN SURTIDO ::

El preferido por todos los fumadores

Estuche inglés

*Papel
de fumar*

Estuche inglés

De venta en todos los Estancos

¡¡Siempre el mejor!!

UNICO DESPACHO
DE

LAURIA y PEREZ PUJOL

GRAN TALLER DE
FOTOGRAFADO

ESTANISLAO VILASECA

Calle Alboraya, 18, bajo

--- VALENCIA ---

Gran Taller de Hojalatería
DE
Francisco Blesa

Especialidad en la montura de
Bombas a todas profundidades,
Herramientas modernas para
: : toda clase de trabajos : :

Bonaire, 15 VALENCIA

1200

Casa Pampló

⌘ ⌘ ⌘ Ros, Vidal y Escrich ⌘ ⌘ ⌘

EN
NOVEDADES

:: para señoras y caballeros ::

presentamos las colecciones más extensas

A PRECIOS SIN COMPETENCIA

Secciones de Sastrería y Modista

♦ instaladas en los entresuelos de la casa ♦

TRAJES A MEDIDA

===== PARA CABALLEROS =====

TRAJES A MEDIDA

===== PARA SEÑORAS =====

: Vestidos y Abrigos Fantasía :